

การพัฒนาแบบการติดตามช่วยเหลือสำหรับครูพี่เลี้ยงเพื่อการนำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น สู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของนักศึกษาครู

The Development of Mentoring Model for Cooperative Teachers to Implement The Local Curriculum Frame Toward Classroom Instruction of Student Teachers

กรัณย์พล วิวรรณมงคล*

Karanphon Wiwanthamongkon

มาเรียม นิลพันธุ์**

Maream Nillapun

บทคัดย่อ

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้พัฒนาตามบทบาทของการกระจายอำนาจทางการศึกษา โดยเฉพาะการนำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นไปใช้ในสถานศึกษาจัดการเรียนรู้สู่ชั้นเรียนซึ่งจะต้องทำการติดตามช่วยเหลือนักศึกษาครู เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถเชื่อมโยงเข้ากับวิถีชีวิตของผู้เรียน ซึ่งรูปแบบการติดตามช่วยเหลือนักศึกษาครู (CPPME) ที่พัฒนาขึ้น สามารถช่วยให้นักศึกษาครูสามารถนำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นสู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนได้เป็นอย่างดี ในการพัฒนานักศึกษาครูให้ประสบความสำเร็จ โดยบทบาทครูพี่เลี้ยงมีความสำคัญจะต้องได้รับอบรมและมีทักษะการเป็นพี่เลี้ยงพร้อมต่อการพัฒนานักศึกษาครู และนักศึกษาครูพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้รักในถิ่นของตนเอง

Abstract

The role of education related to the core curriculum of primary education has improved according to the role of interms of educational power showing, especially though the application of a local curriculum framework in schools. Which has been a very considerable task to every office of educational area. Moreover, mentoring of student has help learners integrate their learning with their daily lives. The CPPME model was developed to be able to help the student teachers efficiently apply the local curriculum framework into classroom learning management. In addition, the mentoring teachers, skills and improves the development of student teachers as student teachers develop students and encourage them to take pride in their (ocn) heritage.

* นักศึกษาปริญญาโท สาขาศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

** อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทนำ

การจัดการศึกษาในประเทศไทยที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ให้สอดคล้องกับกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นนำมาผนวกสู่สถานศึกษาให้ทำการพัฒนาจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสม ทำให้สถานศึกษาแต่ละสถานศึกษาได้ภาพลักษณ์ที่แตกต่างกันไปตามบริบทของสถานศึกษา อันเป็นที่เพาะบ่มภูมิปัญญาให้กับเยาวชน การนำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นไปจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเป็นกระบวนการที่สร้างให้เห็นถึงมาตรฐานการทำงานที่เป็นขั้นตอนและได้สร้างแนวทางเลือกที่เหมาะสมของสถานศึกษาที่จะสามารถเลือกไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน แต่การพัฒนาครูส่วนมากยังไม่สามารถเชื่อมโยงความเป็นท้องถิ่นสู่ระบบการจัดการเรียนรู้ได้ในชั้นเรียนได้อย่างสอดคล้องและกลมกลืน วิธีการเรียนการสอน ไม่นับกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้พัฒนาในด้านการวิเคราะห์ การแสดงความคิดเห็น และกระบวนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองทำให้ผู้เรียนขาดคุณสมบัติข้างสงสัย และใฝ่หาคำตอบ ยังเน้นการสอนหนังสือมากกว่าสอนคน นอกจากนั้นยังขาดการเชื่อมโยงภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเทคโนโลยีที่ทันสมัย ครูยังเป็นผู้มีอำนาจในชั้นเรียนใน ชั้นเรียนครูยังยึดมั่นว่าตนเองเป็นผู้รู้มากที่สุดถูกที่สุด และมีอำนาจมากที่สุดในกระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนมีหน้าที่รับและปรับตัวให้สอดคล้องกับเนื้อหาความรู้และหาวิธีการของครูสถานศึกษาจึงจำเป็น โรงเรียนเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่เป็นโรงสอน กระบวนการเรียนรู้เป็นทุกข์ อับเฉา น่าเบื่อหน่าย ทั้งพ่อแม่ ครู นักเรียนยึดหลักสูตรเป็นเกณฑ์ เนื้อหาสาระทั้งหมด การสอบและคะแนนสอบเป็นสิ่งที่พิพากษาความสำเร็จ ทุกคนต้องเครียด ขาดความสุขในการศึกษา กระบวนการเรียน

การสอนยังเป็นพฤติกรรมถ่ายทอด สดส่วน ฝึกปฏิบัติ การฝึกหัด และการอบรมบ่มนิสัย ยังมีน้อยกว่า การท่องเที่ยวเนื้อหา ผู้เรียนเคยชินต่อการตอบคำถาม เชื้อฟัง นั่งนิ่ง จึงขาดความคล่องในการคิด ไม่ได้รับรู้ การปลูกฝังความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมของชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ 2548: 19-21) สิ่งหนึ่งพบคือสถานศึกษายังไม่ได้สร้างความตระหนักในการปฏิบัติงานและสร้างความเข้าใจในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยการนำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อสู่ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ขาดการติดตามช่วยเหลือช่วยเหลือดูแลอย่างใกล้ชิดจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีหน้าที่จะต้องรับผิดชอบในการสร้างความชัดเจนในการปฏิบัติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2538: 108-112) การปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ของการพัฒนา ควรให้ความรู้ในระดับจุลภาคที่สร้างความเข้าใจให้กับครูผู้ร่วมปฏิบัติการนำไปพัฒนาในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จจะต้องมีการเตรียมพร้อมและการติดตามช่วยเหลือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา หากปัญหาดังกล่าวยังไม่ได้รับการพัฒนา จะทำให้การจัดการศึกษาที่ใช้นั้นจะไม่ประสบความสำเร็จและการจัดการศึกษานั้นไม่สอดคล้องกับบริบท ผู้เรียนไม่รู้จักท้องถิ่น รักษ์และหวงแหนในความ เป็นท้องถิ่นของตนและการพัฒนาการจัดการศึกษาจะไม่บรรลุมาตรฐานการจัดการศึกษา

การนำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นสู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนดังกล่าวมีความสำคัญต่อการพัฒนาทางการศึกษา ซึ่งในการพัฒนาให้เกิดความสำเร็้นั้นจะต้องใช้การติดตามช่วยเหลือมาใช้ในการพัฒนา และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้ที่จะทำาการจัดการเรียนรู้ที่นำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นสู่ชั้นเรียนและได้ศึกษาแนวคิดของ แบร์รี ดับเบิลยู สวีนิ (Sweeny, 2008: 5) และ มิเชล

ดับเบิลยู เกลแบรธและ นอร์แมน เอช โคเฮน (Galbraith and Cohen, 1995: 7) มาพัฒนาการติดตามช่วยเหลือที่จะส่งผลต่อคุณภาพเชิงบวกต่อการปฏิบัติงานของครูฝึกหัดหรือครูใหม่ อีกทั้งเป็นการส่งเสริมการจัดการศึกษาของนักศึกษาครูหรือครูใหม่ โดยครูพี่เลี้ยงสามารถแนะนำ ร่วมกัน พัฒนางานและสังเกตจากการปฏิบัติงานจนเป็นครูที่มีคุณภาพ และการติดตามช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องจะทำให้เกิดการเรียนรู้มากขึ้น และเป็นการตรวจสอบเรียนรู้ ผักผ่อน ตนเองให้มีความเชี่ยวชาญมากยิ่งขึ้น ในวิธีการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุตามเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับท้องถิ่น จากแนวคิดของการติดตามช่วยเหลือหรือการมีพี่เลี้ยงในการพัฒนาครูของสถานศึกษาในปัจจุบัน ขั้นตอนการติดตามช่วยเหลือยังมีขั้นตอนที่กว้างๆ ยังไม่ระบุถึงลักษณะเรื่องในการติดตามช่วยเหลือทั้งระดับชาติและเขตพื้นที่ที่มีหน้าที่ในการติดตามช่วยเหลือในการนำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นไปใช้ของสถานศึกษา

ดังนั้นการนำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นสู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเป็นการเชื่อมโยงความรู้ ทักษะกระบวนการและเกิดคุณลักษณะที่จะช่วยให้เกิดประสิทธิภาพนั้นจะต้องได้รับการติดตามช่วยเหลือของพี่เลี้ยงในการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะครูใหม่หรือนักศึกษาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกับวิถีชีวิตจริงในท้องถิ่นของผู้เรียน เป็นผลให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการติดตามช่วยเหลือสำหรับครูพี่เลี้ยงเพื่อการนำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นสู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของนักศึกษาครู

2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการติดตามช่วยเหลือสำหรับครูพี่เลี้ยงเพื่อการนำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นสู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของนักศึกษาครู

แนวคิดเกี่ยวกับการติดตามช่วยเหลือ

การติดตามช่วยเหลือมีแนวคิดของ สุเดียนเพ็ญ คงคะจันทร์ และคณะ (2550: 7) และโดนัล แมคคินดี และ ฮาเซล แฮคเกอร์ (Donald McIntyre and Hazel Hagger 1988: 2) โรเจอร์ พาร์ค และ แบร์รี จอย (Roger Pask and Barrie Joy, 2007: 2) โบเวอร์โน้ (Bozinelos 2004: 25) ไบท์ และเอเลนท์ (Eby & Allen, 2002: 456) ได้ให้แนวคิดการติดตามช่วยเหลือ (Mentoring) เป็นการช่วยเหลือของผู้ที่มีความรู้มากกว่า ประสบการณ์มากกว่าให้ความรู้และเสนอแนะการปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยให้เห็นภาพกว้างขององค์ประกอบของกระบวนการการติดตามช่วยเหลือระหว่างครูกับครู การสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ พัฒนาความรู้อย่างมืออาชีพในการจัดการเรียนการสอน การสร้างทัศนคติเชิงบวกต่อวิชาชีพที่เหมาะสมสำหรับครูใหม่ และยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีรวมถึงสมาชิกให้มีช่องว่างระหว่างกันได้น้อยระหว่างรุ่นพี่ที่จะสามารถแบ่งปันประสบการณ์เฉพาะทางให้กับรุ่นน้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ในชั้นเรียน

การนำหลักสูตรไปใช้เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่จะต้องคำนึงถึงความจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงเป็นอย่างมากตามหลักการแนวคิดต่างๆ ดังนี้ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2535: 112), สุนีย์ ภูพันธ์ (2546: 224) การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง จะต้องมีการวางแผนและเตรียมการในการนำหลักสูตรไปใช้ ทั้งนี้บุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะได้ทำการศึกษา

วิเคราะห์ ทำความเข้าใจหลักสูตรที่จะนำไปใช้ให้มีความเข้าใจตรงกันตั้งแต่การอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจทักษะ และเจตคติเกี่ยวกับผลการปฏิบัติการสอนของครูอย่างเป็นระบบ และการพัฒนาตัวครูอีกทั้งงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนแหล่งความรู้ประสบการณ์ต่างๆ จะต้องได้รับการจัดเตรียมไว้เป็นอย่างดี และจัดตั้งให้มีการติดตามช่วยเหลือสนับสนุนและพัฒนาครูโดยทำหน้าที่นิเทศ ติดตาม ผลการนำหลักสูตรไปใช้ และควรปฏิบัติงานร่วมกับครูอย่างใกล้ชิด ตลอดระยะเวลาของการนำหลักสูตรไปใช้จะมีการปรับปรุงและพัฒนา มีการติดตามผล และประเมินผลเป็นระยะๆ ปฏิบัติงานในบทบาทหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่และเต็มความสามารถในส่วนที่รับผิดชอบ ซึ่งจะส่งผลกระทบโดยตรงต่อการนำหลักสูตรไปใช้ของครู

แนวคิดเกี่ยวกับการนำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นสู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน

การนำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นสู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน สุวิทย มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2544: 156-158) ได้เสนอว่าการจัดการเรียนรู้ที่นำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นสู่ชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสมนั้น โดยเริ่มตั้งแต่การบูรณาการกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นเข้าสู่หลักสูตรสถานศึกษา หรือที่เรียกว่าหลักสูตรบูรณาการ (Integrate Curriculum) คือหลักสูตรที่นำเอาเนื้อหาและสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเข้ามาหลอมรวมกันทำให้เกิดเอกลักษณ์ในการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรโดยรวม จากนั้นก็นำมาจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการบูรณาการที่เรียกว่า การเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integrate Instruction) คือการที่เน้นองค์รวมของเนื้อหา มากกว่าองค์ความรู้ของรายวิชาและเน้นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญยิ่งกว่าการบอกเนื้อหาของครู

วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development R & D) โดยกระบวนการวิจัยผสมผสาน (Mixed Methods Research) ซึ่งประกอบไปด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) เป็นแบบการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation Method) รูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experiment design) มีการทดสอบก่อนการพัฒนาและหลังการพัฒนา (One Group Pre test – Post Test Design) มีขั้นตอนการศึกษาดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1 การวิจัย (Research) เป็นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis) โดยผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบฯ การนำหลักสูตรไปใช้ การนำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นไปใช้ในชั้นเรียน สภาพปัจจุบันและสภาพความคาดหวังของนักศึกษาครูที่กำลังฝึกประสบการณ์ ความต้องการจำเป็นของครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาครู ประสานโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในพื้นที่การวิจัย ในลักษณะการวิจัยภาคสนาม (Field Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อได้แนวทางการพัฒนารูปแบบการติดตามช่วยเหลือสำหรับครูพี่เลี้ยง

การวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนา (Development) เป็นการออกแบบและพัฒนารูปแบบการติดตามช่วยเหลือสำหรับครูพี่เลี้ยง (Design and Development) ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากตอนที่ 1 มาพัฒนาเป็นรูปแบบฯ จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบโครงสร้างรูปแบบฯ และพัฒนาเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบฯ โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมกับการนำไปใช้ และนำไปศึกษานำร่องกับครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาครูที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน

กับกลุ่มตัวอย่าง (Try out) ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินรูปแบบและเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญ แบบบันทึกผลการทดลองรูปแบบและเครื่องมือการ สถิติและการวิเคราะห์ผลใช้ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

การวิจัยระยะที่ 3 การวิจัย (Research) เป็นการทดลองใช้รูปแบบการติดตามช่วยเหลือสำหรับครูที่เลี้ยง (Implementation) โดยผู้วิจัยนำรูปแบบที่สร้างขึ้น ไปใช้กับกลุ่มทดลอง ดำเนินการวิจัยเชิงทดลองโดยประยุกต์ใช้การทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว มีการทดสอบก่อนการพัฒนา และหลังการพัฒนา และการสังเกตติดตามช่วยเหลือครูที่เลี้ยงและนักศึกษาครูประเมินความสามารถการติดตามช่วยเหลือ ประเมินความสามารถการนำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นสู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน โดยใช้ระยะเวลาทดลอง 8 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แบบประเมินการติดตามช่วยเหลือ และแบบประเมินความสามารถการนำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นสู่ชั้นเรียน สถิติที่ใช้และการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

การวิจัยระยะที่ 4 การพัฒนา (Development) เป็นการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการติดตามช่วยเหลือสำหรับครูที่เลี้ยง (Evaluation) จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข และพัฒนารูปแบบให้เป็นรูปแบบการติดตามช่วยเหลือสำหรับครูที่เลี้ยงฉบับสมบูรณ์ จากนั้นนำรูปแบบที่ได้ไปพัฒนาขยายผลของรูปแบบการติดตามช่วยเหลือเครื่องมือที่ใช้ แบบแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ และแบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการติดตามช่วยเหลือ สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ค่า t-test (Dependent)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประกอบด้วย

1. ครูที่เลี้ยงที่ได้รับมอบหมายหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงนักศึกษาครูฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาครูหรือโรงเรียนที่ร่วมพัฒนาวิชาชีพของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี จำนวน 63 คน

2. นักศึกษาครูระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 5 ครุศาสตร์บัณฑิตในมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีที่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูปแบบในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานได้แก่สาขาวิชาภาษาไทย สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา สาขาวิชาคณิตศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป สาขาวิชาสังคมศึกษา สาขาวิชาภาษาอังกฤษ สาขาวิชาปฐมวัย และสาขาวิชาพลศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 63 คน

3. นักเรียนในสถานศึกษาที่นักศึกษาครูฝึกประสบการณ์วิชาชีพในจังหวัดกาญจนบุรี ที่ได้ทำการจัดการเรียนการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1. ครูที่เลี้ยงนักศึกษาครูฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาครูโรงเรียนกาญจนาภิเษก 4 คน โรงเรียนวิสุทธิรังสี 4 คน โรงเรียนพนมทวนชนูปถัมภ์ 4 คน รวมจำนวน 12 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ที่ได้จากการอาสาสมัครเข้าร่วมพัฒนา

2. นักศึกษาครูระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 5 ครุศาสตร์บัณฑิตในมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีที่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียนกาญจนาภิเษก 4 คน โรงเรียนวิสุทธิรังสี 4 คน

โรงเรียนพนมทวนชนูปถัมภ์ 4 คน รวมจำนวน 12 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 คนที่ได้จากการอาสาสมัครเข้าร่วมพัฒนาร่วมกับครูพี่เลี้ยง

3. นักเรียนในโรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์ โรงเรียนวิสุทธิรังสี และโรงเรียนพนมทวนชนูปถัมภ์ ที่นักศึกษาครูได้ทำการจัดการเรียนรู้จำนวน 530 คน ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มนักเรียนหลังได้รับการเรียนรู้จากนักศึกษาฝึกครูโดยเปรียบเทียบอัตราส่วนและการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratify Sampling Random) ได้จำนวนนักเรียนให้ข้อมูลจำนวน 223 คน

ผลการศึกษา

1. ผลการพัฒนารูปแบบการติดตามช่วยเหลือสำหรับครูพี่เลี้ยงเพื่อนำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นสู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของนักศึกษาครู ได้กระบวนการต้นแบบใหม่ของการพัฒนาจากการปฏิบัติแบบเดิม ในกระบวนการต้นแบบใหม่จากการพัฒนาทำให้มีการเปลี่ยนแนววิถีของการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาครูทำให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ใฝ่ใจแบ่งปันประสบการณ์จากการปฏิบัติงานมาให้กับนักศึกษาครู โดยการร่วมดำเนินงาน ร่วมการประเมิน ผลการปฏิบัติงาน ทั้งตัวครูพี่เลี้ยงประเมินนักศึกษาครูและนักศึกษาครูได้มีโอกาสประเมินตนเอง สะท้อนผลที่เกิดขึ้นหลังการดำเนินงานการพัฒนาการนำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นสู่ชั้นเรียน ได้กระบวนการต้นแบบของการพัฒนา นักศึกษาครูในการนำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นสู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนตามขั้นตอนดังนี้

หลักการ การพัฒนาการติดตามช่วยเหลือที่ดีนั้นเกิดจากการเรียนรู้และรูปแบบที่เหมาะสม และการตอบสนองต่อความต้องการในการพัฒนาความสามารถของนักศึกษาครู

วัตถุประสงค์ของรูปแบบฯ เพื่อพัฒนาการติดตามช่วยเหลือสำหรับครูพี่เลี้ยงเพื่อนำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นสู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาครู

บทบาทครูพี่เลี้ยง (Teacher Role) การเตรียมตัวของครูผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ครูพี่เลี้ยงตามคุณลักษณะมีมนุษยสัมพันธ์ดีในการปฏิบัติงานช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ตระหนักหน้าที่ในตนเอง ที่สำคัญจะต้องให้การอบรมครูพี่เลี้ยง และเตรียมเครื่องมือการติดตามช่วยเหลือทำความเข้าใจในวิธีการประเมินการปฏิบัติการของนักศึกษาครู ติดตามงาน ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะกับนักศึกษาครูเป็นข้อมูลย้อนกลับในการติดตามช่วยเหลือครั้งต่อไป

บทบาทนักศึกษาครู (Student Teacher Role) นักศึกษาครูควรศึกษาทำความเข้าใจกระบวนการ ติดตามช่วยเหลือ โดยเต็มใจที่จะรับการพัฒนา ยอมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างสร้างสรรค์ ศึกษาข้อมูลสาระการเรียนรู้ และกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นที่ตนเองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่อยู่ ออกแบบจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย จัดเตรียมเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ ศึกษาแหล่งเรียนรู้ ประเมินผู้เรียนอย่างเป็นขั้นตอนและหลากหลาย

บทบาทนักเรียน (Student Role) จากการศึกษา นักเรียนและสามารถเชื่อมโยงเข้ากับชีวิตประจำวันจากสาระวิชาที่นักศึกษาได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่นักศึกษาครูได้จัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนตามสาระการเรียนรู้ มีปฏิสัมพันธ์ในการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูในการซักถาม

เงื่อนไขการใช้นารูปแบบการติดตามช่วยเหลือ ให้ประสบผลสำเร็จ

ครูพี่เลี้ยงต้องสนับสนุน คอยแนะนำ (Guide) ครูพี่เลี้ยงจะต้องเป็นผู้คอยแนะนำตาม ขั้นตอนการพัฒนา ซึ่งเน้นในการพัฒนาวิชาชีพ การเป็นพันธมิตร ร่วมมือกัน เป็นแบบอย่างที่ดี ผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องได้รับการ สนับสนุนในการพัฒนาวิชาชีพและจากการพัฒนาการ นารูปแบบไปใช้ที่จะต้องคำนึงถึงข้อปฏิบัติดังนี้

1. การสร้างความตระหนักให้กับครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาครูให้ตระหนักถึงความจำเป็นของการ ติดตามช่วยเหลือจะต้องเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญและ ผู้รู้ในด้านการจัดการศึกษามาให้ความรู้และความ จำเป็นเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจก่อนการพัฒนา

2. การติดตามช่วยเหลือสำหรับครูพี่เลี้ยง จะต้องทำความเข้าใจและทำการชี้แจงของการพัฒนา ในแต่ละขั้นตอนของการพัฒนาตามรูปแบบของ การติดตามช่วยเหลือ ซักถามฝึกปฏิบัติติดตาม ช่วยเหลือ และอภิปรายเสนอแนะโดยผู้เชี่ยวชาญ การพัฒนาการติดตามช่วยเหลือจากหน่วยการ ที่รับผิดชอบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

3. ผู้ที่จะนารูปแบบไปใช้จะต้องมีความ เต็มใจที่จะเข้าร่วมในการพัฒนาและมีเวลาใน การพัฒนานักศึกษาครู คอยติดตามและดูแล นักศึกษาขณะทำการปฏิบัติการฝึกปฏิบัติการ

4. ผู้ที่จะนารูปแบบไปใช้จะต้องเรียนรู้และ เข้าใจบริบทของนักศึกษาครู และมีทักษะการติดตาม ช่วยเหลือ

5. ในการนารูปแบบไปใช้จะต้องมีการ สะท้อนคิด ถึงการพัฒนาในแต่ละขั้นเพื่อเป็น การตรวจสอบผลการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

ผลที่เกิดขึ้นจากการนารูปแบบการติดตาม ช่วยเหลือไปใช้กับนักศึกษาครู

ครูพี่เลี้ยง มีความรู้ความเข้าใจ มีความ ตระหนักในบทบาทที่สำคัญในการติดตามช่วยเหลือ นักศึกษาครู มีความสามารถติดตามช่วยเหลือมี ความเข้าใจในการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สามารถนำกรอบ หลักสูตรระดับท้องถิ่นบูรณาการสาระแกนกลางสู่ ชั้นเรียน

นักศึกษาครู มีความเข้าใจในการนำหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีความเข้าใจในบทบาทการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน รู้กระบวนการนำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นสู่การ จัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน รู้จักกระบวนการพัฒนา วิชาชีพครู

ผู้เรียน มีความรู้ ความเข้าใจในบริบทของ ท้องถิ่น เรียนรู้และต่อยอดการเรียนรู้เรื่องราวใน ท้องถิ่นอย่างหลากหลาย

กระบวนการติดตามช่วยเหลือสำหรับ ครูพี่เลี้ยงเพื่อการนำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นสู่ การจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู

ขั้นที่ 1 ศึกษาสังเกตบริบท (Contextual Study = C) การพุดคุยปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน วิเคราะห์ปัญหาจากการ พุดคุย การสะท้อนแนวทาง การพัฒนา

ขั้นที่ 2 เตรียมความพร้อม (Preparing = P) การสร้างความตระหนัก เตรียมให้ความรู้ ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาครู การสร้างความเข้าใจการ เป็นพี่เลี้ยง

ขั้นที่ 3 ร่วมมือวางแผน (Planning = P) กำหนดวัตถุประสงค์กำหนดแผนออกแบบเครื่องมือ ตรวจสอบองค์ประกอบ

ขั้นที่ 4 ปฏิบัติการ (Mentoring = M)

การติดตามช่วยเหลือในชั้นเรียน สะท้อนผลที่เกิดขึ้น ประเมินความสามารถนักศึกษาครูและครูพี่เลี้ยง

ขั้นที่ 5 ประเมินผล (Evaluating = E)

5.1 ระหว่างการพัฒนา 5.2 การสรุปผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน

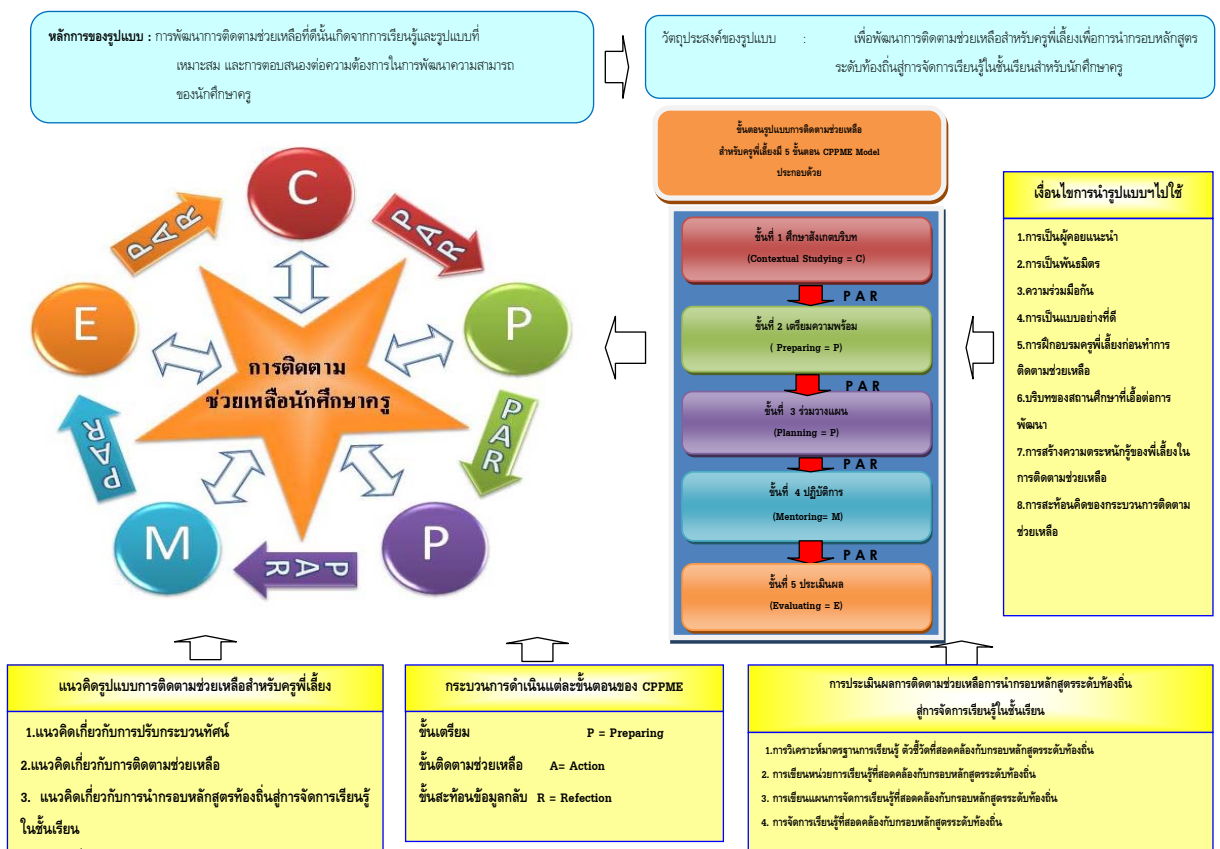
การขับเคลื่อนรูปแบบการติดตามช่วยเหลือสำหรับครูพี่เลี้ยงไปใช้

การขับเคลื่อนรูปแบบการติดตามช่วยเหลือสำหรับครูพี่เลี้ยง (CPPME) ให้เป็นไปตามวงจรของการปรับกระบวนการนำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นสู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของนักศึกษาครู (PAR)

ขั้นเตรียม (Preparing = P) เป็นการเตรียมความพร้อมที่จะทำการติดตามช่วยเหลือ สิ่งที่จะเกิดขึ้นระหว่างครูพี่เลี้ยงกับนักศึกษาครูก่อนที่จะดำเนินการปฏิบัติพัฒนาในแต่ละขั้นตอนของรูปแบบ

ขั้นติดตามช่วยเหลือ (Action = A) เป็นขั้นตอนดำเนินการปฏิบัติการพัฒนางานการจัดการเรียนรู้ซึ่งครูพี่เลี้ยงจะต้องให้ความช่วยเหลือแนะนำ เป็นที่ปรึกษาให้กับนักศึกษาครูในทุกขั้นตอนไม่ใช่ผู้ประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาครู

ขั้นสะท้อนข้อมูลกลับ (Reflection = R) เป็นขั้นตอนสุดท้ายในแต่ละขั้นที่ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาครูจะดำเนินการสะท้อนสิ่งที่ปฏิบัติว่าถูกต้องเพียงใด มีสิ่งใดที่ต้องเพิ่มเติมให้สมบูรณ์เพื่อการเตรียมพร้อมในขั้นตอนต่อไปของรูปแบบ

2. ผลการประเมินความสามารถติดตามช่วยเหลือนักศึกษาครูเพื่อการนำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นสู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน

2.1 ผลการประเมินความสามารถติดตามช่วยเหลือของครูพี่เลี้ยง

2.1.1 ผลการประเมินความสามารถในการติดตามช่วยเหลือสำหรับครูพี่เลี้ยงเพื่อการนำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นสู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของนักศึกษาครูอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นข้อย่อยพบว่า การนำผลที่ได้จากการสังเกตติดตามในชั้นเรียนเสนอแนะกับนักศึกษาครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็นการติดตามการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของนักศึกษา และสุดท้ายเป็นการให้ข้อมูลการนำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นสู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยหลังการพัฒนาก่อนและหลังการพัฒนามีความแตกต่างกัน

2.1.2 ผลการประเมินความสามารถวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อย่อย พบว่า การวิเคราะห์กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็นการวิเคราะห์ทักษะกระบวนการจากมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสุดท้ายเป็นรูปแบบองค์ประกอบในการวิเคราะห์ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยก่อนพัฒนาแตกต่างกับหลังการพัฒนา

2.1.3 ผลการประเมินความสามารถเขียนหน่วยการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก เมื่อพิจารณาข้อย่อยพบว่า การกำหนดเวลาเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็นชื่อหน่วยการเรียนรู้ และ

ลำดับสุดท้ายองค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ก่อนและหลังการพัฒนาพัฒนาที่มีความแตกต่างกัน

2.1.4 ผลการประเมินความสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อย่อยพบว่า มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็นกระบวนการเรียนรู้/กิจกรรมการเรียนรู้ และลำดับสุดท้ายสื่อการจัดการเรียนรู้หรือแหล่งการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ก่อนและหลังการพัฒนามีความแตกต่างกัน

2.1.5 ผลการประเมินความสามารถจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อย่อยพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็นกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น และลำดับสุดท้ายเป็นการนำเข้าสู่บทเรียนที่สอดคล้องกับกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ก่อนและหลังการพัฒนาพัฒนาที่มีความแตกต่างกัน

2.1.6 ผลการประเมินความพึงพอใจของครูพี่เลี้ยงต่อรูปแบบการติดตามช่วยเหลือการนำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นสู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านประโยชน์ที่ได้รับมีลำดับมากที่สุด รองลงมาเป็นการนำรูปแบบการติดตามช่วยเหลือสำหรับครูพี่เลี้ยงเพื่อการนำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นสู่ชั้นเรียน

2.2 ผลการประเมินความสามารถการนำกรอบหลักสูตรฯ สู่ชั้นเรียนของนักศึกษาครู

2.2.1 ผลการประเมินความสามารถวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก โดยภาพรวมอยู่ในระดับเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การวิเคราะห์ทักษะกระบวนการจากมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด มีค่าเฉลี่ยอยู่สูงที่สุด รองลงมาเป็นการวิเคราะห์ความรู้จากมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และลำดับสุดท้ายการวิเคราะห์คุณลักษณะจากมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ก่อนและหลังการพัฒนาพัฒนาที่มีความแตกต่างกัน

2.2.2 ผลการประเมินความสามารถเขียนหน่วยการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อย่อยพบว่า ชื่อหน่วยการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็นการเลือกมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด และลำดับสุดท้ายเป็นการกำหนดเวลาเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ก่อนและหลังการพัฒนาพัฒนาที่มีความแตกต่างกัน

2.2.3 ผลการประเมินความสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อย่อยพบว่า การเขียนสาระการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็นการงาน ชิ้นงาน และสุดท้ายหลักฐานการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ก่อนและหลังการพัฒนาพัฒนาที่มีความแตกต่างกัน

2.2.4 ผลการประเมิน ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อย่อยพบว่า วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น และสุดท้ายการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ก่อนและหลังการพัฒนาพัฒนาที่มีความแตกต่างกัน

2.2.5 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาครูต่อการติดตามช่วยเหลือการนำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นสู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านประโยชน์ที่ได้รับมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็นด้านกระบวนการติดตามช่วยเหลือสำหรับครูที่เลี้ยง

2.3 ผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนกับนักศึกษาครู

2.3.1 ผลการเรียนรู้ของนักเรียนจากเรียนรู้เรื่องท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูนักเรียนที่ได้เรียนรู้เรื่องราวจากท้องถิ่นของตนเองตามสาระการเรียนรู้หลักของนักเรียนที่ได้เรียนรู้มากกว่าในชั้นเรียน นักเรียนสามารถเข้าใจความเป็นมาของท้องถิ่นในแต่ละแห่ง การเรียนรู้วัฒนธรรมของท้องถิ่น และความเปลี่ยนแปลงจากอดีตจนสู่ปัจจุบัน

2.3.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการสอนการนำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นสู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การจัดกิจกรรมความคิดรวบยอดอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาเป็นการจัดกิจกรรมนำสู่บทเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและลำดับสุดท้ายการจัดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้

3. ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจการนำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นสู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูที่เลี้ยงและนักศึกษาครูก่อนและหลังการพัฒนา

กลุ่มตัวอย่าง	การทดสอบ (n =12)	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
ครูพี่เลี้ยง	ก่อนการพัฒนา	19.00	1.59	-19.80	.00
	หลังการพัฒนา	28.53	2.15		
นักศึกษาคู	ก่อนการพัฒนา	16.58	2.57	-19.15	.00
	หลังการพัฒนา	26.58	3.44		

ผลการเปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจ การนำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นสู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาคู โดยทำการเก็บข้อมูลการทดสอบก่อนเริ่มใช้

รูปแบบฯ หลังจากนั้นได้ทำการทดสอบครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาคูอีกครั้ง ผลพบว่าครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาคูหลังการใช้สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). **ปรับกระบวนทัศน์**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2535). **กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2538). **แผนหลักการปฏิรูปการฝึกหัดครูพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ฉบับสรุปประเด็นสาระ**. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). **แนวคิดการสร้างและพัฒนาหลักสูตร**. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : The Knowledge Center.
- สุเดือนเพ็ญ คงจันทร์ และคณะ. (2550). **เอกสารประกอบการประชุมอบรมหลักสูตรนักบริหารงานส่งเสริมสุขภาพ ระดับกลาง เรื่อง Coaching and mentoring ณ โรงแรมเซ็นทรัลเพลส สมุทรสาคร. วันที่ 24 สิงหาคม - 3 กันยายน, (อัดสำเนา)**
- สุวิทย์ มูลคำ อรทัย มูลคำ. (2544). **การเรียนรู้สู่ครูมืออาชีพ**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- Sweeny, B.U. (2008). **Leading Teacher Induction and Mentoring Program**. 2nd. United States of America: C&M Digital(P)LTD.
- Bozionelos, N. (2004). **Mentoring provided: Relation to mentor's career success, personality, and mentoring received**. *Journal of Vocational Behavior*, 64(1): 24-46.

- Eby, L. T., and Allen, T.D. 2002. **Future Investigation of Protégés' Negative Mentoring Experience: Patterns and Outcome**. Group & Organization Management, 27(4): 457-479.
- Mc, D.I., and Hagger, H. (1988). **Mentor in School Developing the Profession of Teaching**. Melksham : Cromwell Press M.W.
- Galbraith, M.W. Cohen, N.H. (1995). **Mentoring: New strategies and challenges**. San Francisco: Jossey – Bass Publishers.
- Pask, R. and Joy, B. (2007). **Mentoring–Coaching: A guide for education professionals**. New York: Bell and Bain.